

B E K E N D M A K I N G

De Burgemeester van de Stad Harelbeke maakt overeenkomstig artikel 186 van het gemeentedecreet bekend dat de gemeenteraad op 15 september 2014 het hierna vermelde besluit heeft genomen:

Nieuwe Groene Ridderconvenant tussen Stad Harelbeke en de MOS-scholen. Vaststelling.

Datum van bekendmaking op de website van de stad: 19 september 2014.

De tekst van deze beslissing luidt als volgt:

De Gemeenteraad,

Op grond van volgende overwegingen zowel feitelijk als juridisch:

De gemeenteraad keurde op 20 juni 2011 de Groene Ridderconvenant goed. In de gemeenteraad van 15 juli 2013 het convenant hervastgesteld in het kader van de wijzigingen van Natuur- en Milieueducatie naar Educatieve Duurzame Ontwikkeling.

Het MOS-programma(MOS: milieuzorg op school) blijkt zeer succesvol, bijna 80% van al de basis- en secundaire scholen namen milieuzorg op in hun schoolcultuur. Alle Harelbeekse scholen nemen deel aan MOS. Maar andere tijden vragen om een andere aanpak. De wereld staat voor grote uitdagingen. Een duurzame toekomst voor onze planeet begint met het maken van bewuste keuzes, door ieder van ons. Daarom kiest MOS voor een nieuwe invalshoek. Samen jongeren overtuigen om te kiezen voor duurzaam denken en doen: dat is de nieuwe missie van MOS. Het MOS-programma biedt scholen voortaan nog meer mogelijkheden om het eigen engagement uit te diepen, samen met leerlingen, met de hele scholengemeenschap en met de ruimere omgeving.

MOS-scholen werken voortaan rond 4 pijlers:

- 1. MOS werkt met en voor leerlingen.*
- 2. MOS is teamwork.*
- 3. MOS leeft ook buiten de schoolpoort en werkt samen met lokale besturen, (jeugd)verenigingen, ngo's, organisaties uit het middenveld...*
- 4. MOS is een plus voor het schoolleven. Alle projecten hebben een concreet resultaat voor ogen. De beleving van MOS is even belangrijk als het leerproces dat erin vervat ligt.*

Van de scholen wordt enkel nog een engagement verwacht om zich te profileren als MOS-school door zich te registreren op de website www.mosvlaanderen.be. In ruil hiervoor worden de MOS-scholen actief ondersteund:

- Een persoonlijke MOS-begeleider inspireert en adviseert het hele schoolteam en het netwerk errond.
- Een 10-tal scholen per provincie kunnen gedurende 2 jaar 2 tot 8 werksessies organiseren op school (trajecten).
- De scholen kunnen gebruik maken van communicatietools, website met ruim aanbod rond milieuzorg en duurzame ontwikkeling, netwerk- en vormingsmomenten met andere MOS-scholen, ngo's ...

Nieuwe aanvragen voor basisscholen voor een eerste MOS-logo kan vanaf het schooljaar 2014-2015 niet meer. Basisscholen die momenteel nog bezig zijn om hun MOS-drieluik te vervolledigen krijgen nog 4 jaar de kans. Voor secundaire scholen is er geen uitdoof scenario voorzien. Het nieuwe schooljaar start volledig in het nieuwe systeem.

Een school moet bijgevolg niet meer aan een reeks criteria voldoen om een MOS-teken te krijgen. Het Groene Ridderconvenant wil scholen stimuleren om verder te gaan dan enkel een engagementsverklaring door minstens 15 actiepunten rond diverse thema's, zoals mobiliteit, water, energie, fair trade, milieuvriendelijke producten en EDO uit te voeren.

In het Groene Ridderconvenant dient voornamelijk het verplicht basisengagement aangepast te worden:

- Oorspronkelijk: Intekenen voor minstens LOGO 1.
Aangepast: Registreren op www.mosvlaanderen.be.
- Oorspronkelijk: Aanstellen van 1 MOS-verantwoordelijke.
MOS-werkgroep die een MOS-verantwoordelijke aanstelt.
- Bijkomend: Verankering in schoolvisie + communicatie naar de ouders toe.

De 56 actiepunten werden geëvalueerd. Er bleven 51 actiepunten over.

Scholen dienen vóór 15 oktober in te schrijven op het nieuwe convenant.

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld de aanpassingen aan het gemeentelijk subsidiereglement, hierna genoemd het Groene Ridderconvenant, goed te keuren.

Bijgevolg dient het budget jaarlijks voorzien te worden vanaf het budget van 2015. Het jaarlijks te voorzien bedrag wordt geraamd op 5000 euro.

In de procedure wordt een opvolging van de uit te voeren acties door de milieudienst voorzien. Men kan slechts 1 keer per schooljaar intekenen.

Verwijzend naar volgende wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen:
Art. 42, §3 van Afdeling III van het gemeentedecreet.

Om deze redenen;

Op voorstel van het college van burgemeester en schepenen;

Na beraadslaging in openbare zitting;

Met 29 stemmen voor, 0 stemmen tegen en 0 onthoudingen;

BESLUIT:

Artikel 1

Het Groene Ridderconvenant wordt als volgt vastgesteld:

Het Groene Ridderconvenant heeft tot doel de school te stimuleren om leerlingen, leerkrachten en ouders te sensibiliseren, onderrichten en acties te ondernemen om milieuvriendelijker te leven.

Het Groene Ridderconvenant wil thema's zoals mobiliteit, water, energie, fair trade, milieuvriendelijke producten, milieu- en natuureducatie en EDO (educatie duurzame ontwikkeling) naar de school brengen.

Het Groene Ridderconvenant is een financiële ondersteuning voor MOS-scholen. Elke basis- en secundaire school in Harelbeke kan op vrijwillige basis deze overeenkomst ondertekenen en zich engageren om de acties uit het convenant uit te voeren.

Het Groene Ridderconvenant spoort de school aan om de krachten te bundelen en van de school een milieuvriendelijke en duurzame (leer)omgeving te maken. De school maakt milieuwinst en de leerlingen krijgen verantwoordelijkheid in het milieubeleid van de school (educatieve winst). Dat komt de leerlingen, de school, de schoolomgeving en de samenleving ten goede.

De school dient naast het hierna omschreven basisengagement ook minimum 15 van de 51 hierna omschreven actiepunten uit te voeren. De school is vrij te kiezen welke actiepunten ze wil uitvoeren. Stad Harelbeke ondersteunt in ruil daarvoor de school met een geldbedrag, afhankelijk van het aantal uitgevoerde actiepunten.

Partijen die de overeenkomst afsluiten:

- stad Harelbeke, vertegenwoordigd door de burgemeester en de stadssecretaris,*
- de deelnemende school vertegenwoordigd door zijn directeur.*

Engagementen van de deelnemende school

Verplicht basisengagement:

- 1. De school profileert zich als MOS-school door zich te registreren op: www.mosvlaanderen.be.*
- 2. De school stelt een MOS-werkgroep samen van leerkrachten, leerlingen, personeelsleden, ouders, ... De MOS-werkgroep komt regelmatig samen. De MOS-werkgroep stelt 1 verantwoordelijke aan, niet de directeur, die een coördinerende rol opneemt rond natuur- en milieueducatie. Deze MOS-verantwoordelijke is de contactpersoon met de stad en met de provinciale MOS-begeleider. De gegevens van de MOS-werkgroep en de MOS-verantwoordelijke worden doorgegeven aan de milieudienst van stad Harelbeke.*
- 3. Het MOS-verhaal is verankerd in de schoolvisie. De school maakt dit eveneens kenbaar op haar communicatie naar de ouders toe en op haar website. Uitgevoerde acties worden onderbouwd gecommuniceerd naar de ouders om een ruimer draagvlak te creëren.*

Verplichte overige engagementen: *De deelnemende school engageert zich verder voor de realisatie van minimum 15 acties uit de hierna opgesomde lijst, vrij te kiezen uit de verschillende thema's:*

DUURZAME MOBILITEIT

Het uitwerken van een schoolvisie rond "Duurzame Mobiliteit" steunt op twee hoofdprincipes: het participatiebeginsel en het STOP-principe met als hoofddoel het gepaste vervoermiddel kiezen voor de woon-schoolomgeving.

Het participatiebeginsel betekent dat iedereen inspraak moet krijgen bij de uitbouw van de mobiliteitsvisie. Zo creëer je een draagvlak bij de actoren (directie, leerkrachten, leerlingen, ouders) in een schoolomgeving.

Het tweede beginsel is het STOP-principe. Het legt een rangorde vast voor de wenselijke mobiliteitsvormen: voetgangers (**s**tappers), fietsers (**t**rappers), openbaar vervoer en individueel gemotoriseerd vervoer (**p**ersonenvervoer: auto, moto, bromfiets). Scholen moeten in eerste instantie het te voet gaan en het fietsen stimuleren.

SENSIBILISATIE

1. Veilig en milieuvriendelijk verkeer.

De school informeert leerkrachten, leerlingen, ouders over veilig en milieuvriendelijk vervoer, door één of meerdere zelf te kiezen acties. Hieronder een niet-limitatieve lijst van voorbeelden:

- Leerlingen die met de fiets naar school komen van een fietshelm voorzien.
- Deelnemen aan sensibilisatiecampagnes, zoals:
  - ✓ Kleuter onderwijs:
    - Aya (www.aya.be)
  - ✓ Lager onderwijs:
    - Sam de verkeersslang (www.s-move.be)
  - ✓ Secundair onderwijs:
    - Xiu (www.xio-jtvoi.org)
  - ✓ Algemeen:
    - Car Free Day (www.weekvandemobiliteit.be)
    - Strapdag (www.weekvandemobiliteit.be)
    - Bike to work (www.biketowork.be)
- Eigen activiteiten organiseren: autoloze schooldag, leerlingenactiviteiten waarbij ze de ouders sensibiliseren over veilig en duurzaam verkeer, ...

De school communiceert hierover met de ouders (nieuwsbrief, website, ...) en motiveert waarom deze actie bijdraagt tot een veilig en milieuvriendelijk verkeer.

Bewijs: Kopie van het communicatiemateriaal.

2. Oprichten/ondersteunen van fiets- voet- en carpoolen.

Fiets- en voetpooling bieden een gezond, veilig en milieuvriendelijk alternatief voor autoverplaatsingen naar school. Ook carpoolen kan een alternatief zijn wanneer men iets verder van de school woont.

De school kan initiatieven nemen om fiets- en/of voetpoolen op te starten. De school kan hiervoor gebruik maken van het stappenplan, terug te vinden op www.fietspoolen.be.

Bestaande initiatieven kunnen extra ondersteund worden door ouders hierover te informeren via een infosessie i.s.m. de provincie West-Vlaanderen en Mobiel21, ter beschikking stellen van poolmateriaal (fluohesjes en fietshelmen voor de kinders en de begeleiders), overlegmomenten om eventuele knelpunten te bespreken met de begeleiders, nieuwe oproepen....

Bewijs:

Kopie van genomen initiatieven om poolen op te richten.

Kopie van communicatie rond promotie van bestaande initiatieven of bewijzen via foto's.

3. Modal Split.

De school voert een Modal Split uit voor alle leerlingen. Dit is een bevraging bij de leerlingen over hoe ze naar school komen bij goed/slecht weer en met een link naar de afstand woon-schoolverkeer. De school kan zelf een vragenlijst opmaken of met behulp van www.octousplan.be.

Indien de school een resultaat behaalt van:

- 70% van de lagere school kinderen (zonder kleuters)
- 80% van de middelbare school kinderen

die op minder dan 3 km van de school wonen en die te voet, met de fiets, openbaar vervoer of carpoolend naar school gaan, zowel bij goed als bij slecht weer, levert dit **2 punten** op.

Bewijs: Kopie van het resultaat van de uitgevoerde modal split.

EDUCATIE

4. De fiets een stukje technologie.

Fietstechnologie staat heel centraal in het zelfontdekkende en ervaringsgericht onderwijs van vandaag. Geef een concreet-aanschouwelijke les in minstens één klas zodat de leerlingen de fiets leren kennen. Enkele voorbeelden:

- Leer de leerlingen zelf een lekke band herstellen, fietslicht vervangen, ...
- Ga op bezoek naar een fietsenmaker of laat een fietsenmaker langskomen.
- Gebruik het educatief pakket (10-14 jaar): "Mijn fiets? Dat is technologie!" (www.faber.kuleuven.be/fietstechnologie)

Bewijs: Kopie van het lesmateriaal + foto.

5. De invloed van mobiliteit op de luchtkwaliteit.

De leerkrachten geven tenminste 1 keer per jaar 1 les over de luchtkwaliteit en dat in minstens 2 klassen. In deze les wordt de invloed van mobiliteit (en/of energie zie verder) besproken. Enkele tips:

- MoRe: educatief spel over Milieu, Duurzaamheid en Verkeersveiligheid. (www.mobielereporters.be) – 2de en 3de graad lager onderwijs.
- Lespakket propere lucht voor kinderen van 9 tot 11 jaar: www.vmm.be/pub/educatief-pakket-luchtverontreiniging/view. Meer informatie op: www.properelucht.be.

Bewijs: Kopie van het lesmateriaal of lesvoorbereiding.

Opmerking: indien dit gecombineerd werd met actiepunten 5 kan slechts éénmaal een punt worden behaald.

6. Ecodriving.

De school geeft een toelichting over ecodriving aan de oudste leerlingen, leerkrachten en ouders, dit kan met behulp van de campagne ROB (www.ikbenrob.be) of de workshops van Ecolife (<http://ecodriving/ecolife.be>).

Bewijs: Kopie van de uitnodiging/aankondiging.

AFVAL

Met acties rond afvalpreventie, hergebruik en recyclage kan een school haar afvalberg aanzienlijk verkleinen. Dat is niet alleen goed voor het milieu, maar ook voor de portemonnee. Want afval kost de school een heleboel geld aan transport en containers.

Scholen die werk maken van milieuzorg, produceren **50 procent minder afval** dan scholen zonder milieuwerving. Een afvalpreventiebeleid loont dus enorm. Het succes van milieufacties hangt altijd af van de mate waarin de leerlingen meedoen. Hoe meer leerlingen zelf voorstellen kunnen doen en maatregelen mogen nemen, hoe kleiner de afvalberg.

SENSIBILISATIE

7. Zwerfvuilactie

De school organiseert op eigen initiatief één of meerdere zwerfvuilacties. De school kan hiervoor rekenen op de logistieke steun van de afvalintercommunale IMOG. Enkele voorbeelden:

- Deelname aan een algemene campagne, zoals "Let's do it in de vuilbak".
- Eigen zwerfvuilactie op school: georganiseerd opruimen van het schoolterrein (elke dag een afvalklas die de speelplaats opruimt).

De school motiveert deze actie naar de ouders toe via de website/nieuwsbrief/...

Bewijs:

Kopie van de informatie rond de actie + foto.

Bij een eigen actie: uitleg + schema van de zwerfvuilcampagne (wie doet wat, wanneer,...)

EDUCATIE

8. Leren composteren

De leerlingen leren composteren. De leerkracht kan hiervoor beroep doen op een kringloopkracht (de vroegere compostmeester) via de stedelijke milieudienst (Tel. 0800 212 02).

Bewijs:

Foto + kopie lesmateriaal of lesvoorbereiding.

Indien een kringloopkracht op bezoek kwam, dient dit enkel vermeld te worden.

9. Afval in de praktijk

Om het afvalverhaal over sorteren en recycleren te kaderen wordt één keer per jaar met minstens 1 klas een bezoek gebracht aan het recyclagepark en/of aan de verbrandingsoven/PMD-sortering/stortplaats of de afvalmobiel wordt gehuurd bij IMOG en gebruikt door minstens 2 klassen.

Bewijs: Kopie van de bevestigingsbrief van IMOG met datum van het bezoek.

10. Levenscyclusanalyse (LCA) en Cradle to Cradle (CtoC)

Het verhaal van grondstoffen → voorwerpen → afval → recyclage → nieuwe voorwerpen wordt in minstens 2 klassen gebracht door te leren over LCA (Levenscyclusanalyse), de ladder van Lansink en/of CtoC (Cradle to Cradle). De leerkrachten kunnen hiervoor de volgende lespakketten van OVAM gebruiken:

- <http://www.indevuilbak.be/educatief/index.html>
- <http://lessenpakket.ilva.be/lespakketten/index.phtml>

Bewijs: Kopie van het lesmateriaal of lesvoorbereiding.

11. Upcycling

Bij upcycling vormen oude, afgedankte materialen de basis voor nieuwe bruikbare producten. Daarmee gaat upcycling een stap verder dan hergebruik, al dan niet met een eigen 'pimp'-toets er boven op. Het gaat hier niet om het louter knutselen met afval. De nieuwe producten moeten effectief een nieuwe toepassing krijgen binnen de klas/school of bij de ouders van de leerlingen. In minstens 2 klassen wordt een upcycling project uitgewerkt (kan in het kader van moeder- of vaderdag).

Tips, voorbeelden en info: www.hetvindingrijk.be.

Bewijs: Foto of een beschrijving van de gebruikte materialen en het doel van het gemaakte product.

ACTIES OM EIGEN SCHOOLAFVAL TE VERMINDEREN

12. Afval sorteren om te recyclen

De school zorgt voor de nodige recipiënten om het door school geproduceerde afval gesorteerd in te zamelen, zowel op de speelplaats, in de klassen, in de burelen, als eventueel in de keukens. Scholen moeten volgende afvalstoffen scheiden aan de bron en ze selectief laten ophalen voor verwerking:

- gevaarlijk afval
- klein gevaarlijk afval van vergelijkbare bedrijfsmatige oorsprong (verven, inkt, lijmen, harsen, lampen, accu's en batterijen,...)
- glasafval
- papier- en kartonafval
- PMD-afval
- groenafval
- textielafval
- afgedankte elektrische en elektronische apparaten
- afvalbanden
- steenachtige fracties van bouw- en sloopafval
- afgewerkte olie
- frituurvetten en -oliën
- asbestcementhoudende afvalstoffen
- afgedankte apparatuur en recipiënten die ozon afbrekende stoffen of gefluoreerde broeikasgassen bevatten
- hout- en metaalafvalstoffen

Er kan enkel een punt behaald worden, als er meer gesorteerd wordt dan wettelijk vereist. Minstens 2 bijkomende fracties worden gesorteerd om selectief opgehaald te worden:

- kroonkurken
- plastic dopjes

- kurken
- printer cartridges gaan niet naar KGA maar naar een selectieve ophaling
- oud schoolmateriaal wordt naar de kringloopwinkel gebracht
- plasticverpakkingsfolie
- plastic bloempotjes
- kaarsresten
- isomo
- enz.
- Fruit- en keukenafval telt hier niet mee, wel onder punt 13.

Opmerking:

Scholen zijn geen inzamellocaties voor afvalstoffen van derden. Enkel indien de school en afvalinzamelactie kadert in een **educatief afvalproject** om leerlingen en hun ouders te sensibiliseren voor selectieve inzameling van bepaalde afvalstoffen, kan de school (tijdelijk) afvalstoffen van derden stockeren. Voor de inzameling van afvalstoffen die de leerlingen of hun ouders naar school brengen, moeten de initiatiefnemers vooraf de **schriftelijke toestemming** krijgen van de OVAM.

Een inzamelactie voor educatieve inspanningen met ecologische of maatschappelijke doelstellingen waarmee de school materiële voordelen kan halen, beschouwt de OVAM niet als een educatief afvalproject.

Bewijs:

Tonen van de verschillende afvalrecipiënten en bewijs naar waar ze zijn gebracht.

13. Organisch afval ter plaatse verwerken

Het organisch afval dat op school ontstaat wordt selectief ingezameld en ter plaatse verwerkt door te composteren of door het houden van kippen.

Bewijs: Tonen van compostvat of de kippenren.

14. Afval meten

Om bewust met afval te kunnen omspringen, moeten we de bestaande hoeveelheden eerst zo nauwkeurig mogelijk in kaart brengen. De ideale kans om een klas aan het werk te zetten rond afval. Laat een klas één of meerdere afvalstromen van de school in kaart brengen (oorsprong, afgelegde weg, verwerking, recyclage, bestemming) en laat de leerlingen 2 metingen uitdokteren om de hoeveelheid te bepalen of continu te meten. De leerlingen doen voorstellen om deze afvalstromen te verminderen. De bevindingen worden besproken op school (bv. leerlingenraad, leerkrachtenoverleg, voorstelling voor andere klassen,...).

Bewijs:

Tonen van een verslag met de resultaten en voorstellen + aantonen hoe dit voorgelegd werd aan andere leerlingen en leerkrachten.

15. Afval voorkomen

De school onderneemt minstens 1 actie waarbij de hoeveelheid afval (bv. papier, glas, plastic, inktpatronen, ...) verminderd wordt ten opzichte van het vorige schooljaar.

De school informeert de ouders over de gekozen actie via een artikel op de website, nieuwsbrief, uitleg op een opendeurdag...

Bewijs:

Omschrijven welke actie ondernomen werd + te verwachten resultaten.
Kopie of foto van de informatie die aan de ouders werden medegedeeld.

16. Verplicht gebruik van een brooddoos

De school verplicht via het schoolreglement het gebruik van een brooddoos. Er wordt ook op toegezien dat dit reglement wordt nageleefd door de leerlingen.
Motiveer in het schoolreglement of op de website waarom de school deze keuze maakt.

Bewijs: Kopie van het schoolreglement + evt. website.

17. Gebruik van herbruikbare verpakkingen

De school gebruikt enkel herbruikbare verpakkingen voor de drankjes die uitgedeeld en/of verkocht worden aan de leerlingen. Dit staat eveneens vermeld in het schoolreglement. In de leraarskamer worden geen individueel verpakte goederen (zoals suiker en melk) gebruikt.
Motiveer in het schoolreglement of op de website waarom de school deze keuze maakt.

Bewijs: Kopie van het schoolreglement + evt. website + voorraad producten in de leraarskamer tonen.

18. Herbruikbare verpakkingen +

De school verbiedt het gebruik van wegwerpverpakkingen voor drankjes en versnaperingen. Het schoolreglement verplicht de koekendoos, fruitdoos, herbruikbare drinkfles. Motiveer in het schoolreglement of op de website waarom de school deze keuze maakt.

Bewijs: Kopie van het schoolreglement + evt. website.

19. Afvalarme schoolevenementen

De school zorgt ervoor dat schoolevenementen, zoals oudercontacten, schoolfeesten, opendeurdagen,... afvalarm verlopen door het gebruik van herbruikbare bekertjes of glazen.

Bewijs: Kopie van het ontleningsformulier voor herbruikbare bekertjes of glazen of het gebruik ervan bewijzen door bv. foto, voorraad eigen glazen tonen,...

20. Afvalarme schoolevenementen plus

De school denkt bewust na bij het organiseren van het schoolfeest zodat dit volledig afvalarm verloopt door o.a.:

- gebruik van herbruikbare bekertjes of glazen;
- gebruik geen wegwerpbestek of -verpakkingen;
- gebruik jetons in plaats van bonnetjes;
- ga zuinig om met flyers;
- vervang ballonacties door andere lucratieve acties.

De school maakt deze bewuste keuze kenbaar aan de ouders.

Bewijs:

Foto's of eventuele documenten die kunnen aantonen dat het schoolfeest duurzaam worden georganiseerd.

ENERGIE

Kinderen zijn er zich niet meer van bewust dat zich verwarmen, zich verplaatsen, eten, dingen produceren,... veel energie kost en zorgt voor de uitstoot van broeikasgassen. Het voorhanden hebben van energie is normaal geworden.

Daarom is het belangrijk om leerlingen nu bewust te maken over de gevolgen van (overmatig) energieverbruik zodat ze leren om duurzaam met energie om te springen.

SENSIBILISATIE**21. Rationeel energiegebruik**

Zuinig omspringen met energie zonder aan comfort in te boeten, dat is rationeel energiegebruik (REG). Dat kan al door kleine veranderingen die helemaal niet moeilijk zijn: lichten uitschakelen bij het verlaten van een lokaal, spaarlampen gebruiken, toestellen uitschakelen i.p.v. ze te laten sluimeren, radiatorfolie plaatsen, ...

De school stimuleert rationeel energiegebruik door interne sensibilisatie bij leerkrachten en leerlingen. De school werkt hiervoor eigen initiatieven uit of gebruikt initiatieven van de provincie of anderen. Dit kan gaan over stickers "licht uit" te kleven op de schakelaars, de leerlingen die sensibilisatie-affiches zelf ontwerpen, een klas die af en toe andere klassen controleert op lichten uit en computers af, enz.

Dit kan gekoppeld ook worden aan de deelname van "Dikketruiendag", maar we verwachten dat de sensibilisatie acties langer duren dan 1 dag.

De school informeert en motiveert waarom ze acties onderneemt in het kader van REG naar de ouders toe. Dit kan door een artikel te plaatsen in de nieuwsbrief of de website.

Bewijs: Toon verslag of foto van de activiteit + de communicatie naar de ouders toe.

EDUCATIE**22. Energie educatie**

In minstens 2 klassen worden wordt er les gegeven rond energie door het gebruik van energiespelen en/of lespakketten. Op de volgende website vind je een groot aanbod van lespakketten terug:

<http://www.lne.be/doelgroepen/onderwijs/mos/onderwijsniveau/secundair/thema/energie/leermiddelen-1>

Enkele aanraders per leeftijdscategorie:

- kleuters:
  - Pakket Natuurlijk Energie: het verhaal van koning Lollie (oudste kleuters).
Verkrijgbaar op de Gavers.
- Lager onderwijs:
  - Pakket Natuurlijk Energie: Volty Power (1- 2-3 leerjaar).
Verkrijgbaar op de Gavers.

- *Energiekoffer (4-5-6 leerjaar). Verkrijgbaar op de Gavers.*
- *De energiedoos van "WWF": een educatief pakket voor leerlingen van 9 tot 14 jaar (met een reeks van 20 experimenten voor de leerlingen): http://www.wwf.be/nl/scholen/educatief-aanbod-basisonderwijs/energie/energiedoos/787_12*
- *Secundair onderwijs:*
  - *Praktijkpakket energie TSO-BSO: aan te vragen bij het Vlaamse Energieagentschap (energie@vlaanderen.be, www.energiesparen.be).*
  - *Energiequiz: www.ond.vlaanderen.be/energie/pdf/Een%20energiequiz%20SO2006.pdf,*
  - *Lespakket Energie voor TSO en BSO: <http://ecohuis.antwerpen.be/Ecohuis/Ecohuis-Hoofdnavigatie/Startpagina-Ecohuis-Hoofdnavigatie-Scholen/Energie-en-klimaat/Lespakket-energie-TSO---BSO.html>*

Bewijs: Kopie van het lespakket of lesvoorbereiding + eventueel foto.

23. Energieboekhouders

Leerlingen worden Energieboekhouders. Aansluitend aan de lessen rond Energie houden leerlingen zelf een energieboekhouding bij. Dit houdt minstens in dat de leerlingen de meterstanden van elektriciteit en gas noteren op regelmatige basis (wekelijks of maandelijks). Zo leren ze gegevens rond energie te verzamelen, verwerken en analyseren en maken een rapport over het energieverbruik en doen eventueel enkele voorstellen. De energieboekhouding wordt voorgesteld in de klas of op een ander forum voor leerlingen en/of leerkrachten.

Bewijs: Tonen van de energieboekhouding + overzicht van de uitgevoerde taken door de leerlingen.

24. Energie in de praktijk

Minstens 1 klas leert over Energie via een plaatsbezoek en/of workshop.

Enkele voorbeelden:

- *Bezoek aan een woning met zonneboiler en/of zonnepanelen.*
- *Bezoek aan een windmolen.*
- *Workshop van Zonnewindt vzw (www.zonnewindt.be).*
- *Workshop van Green vzw (www.greenbelgium.org).*

De school communiceert hierover naar de ouders toe en motiveert waarom ze hiervoor kiest.

Bewijs: Foto of verslag van het plaatsbezoek + kopie van het communicatiemateriaal (website/nieuwsbrief).

25. Invloed van ons energieverbruik op de luchtkwaliteit.

Geef minstens één les over de luchtkwaliteit in minstens 2 klassen. In deze les wordt de invloed van ons energieverbruik besproken. Voorbeeld:

- *Geef een les rond slimmer stoken (www.slimmerstoken.be).*

Bewijs: Kopie van het lesmateriaal of lesvoorbereiding.

Opmerking: indien dit gecombineerd werd met actiepoint 5 kan slechts éénmaal een punt worden behaald.

ACTIES OM ENERGIEVERBRUIK VAN DE SCHOOL TE VERMINDEREN

26. Energiezuinige investeringen

De school investeert tijdens het schooljaar in minstens 1 nieuwe maatregelen rond rationeel energieverbruik, door bij de aankoop te kiezen voor bv:

- Energiezuinige kantoormaterialen
- Energiezuinige koelkasten
- Timers op de radiatoren/waterboiler
- Plaatsen van tochtstrips
- Energiezuinige lampen
- Juist instellen van de verwarmingsketel + opvolgen hiervan.
- Stekerdozen met aan-uit knop

Bewijs: Kopie van de factuur. Tonen van de nodige documenten. Foto.

WATER

Water bedekt 70 procent van onze aarde. Je zou dus niet meteen denken dat er een watertekort is. Toch kan de mens slechts 6 procent van al dat water consumeren. Vervuiling en verspilling verkleinen nog eens het aandeel drinkbaar water. Vooral in het Zuiden kampen veel regio's met een groot watertekort. Daarom is het belangrijk om duurzaam om te gaan met drinkbaar water. Want hoewel wij het niet merken, is water een zeer schaars goed.

Duurzaam omgaan met water betekent:

- zuinig zijn met water;
- drinkbaar water enkel gebruiken wanneer dit echt nodig is;
- regenwater gescheiden opvangen om te hergebruiken, bufferen, of infiltreren;
- water zo min mogelijk vervuilen, door bijvoorbeeld geen chemische (schoonmaak)
- middelen en pesticiden te gebruiken.

SENSIBILISATIE

27. Wereldwaterdag

De school neemt deel of organiseert zelf een actie op Wereldwaterdag (elk jaar in maart). De school communiceert over deze activiteit met de ouders + motiveert haar deelname.

Bewijs: Kopie van de communicatie + foto.

28. Rationeel waterverbruik

Rationeel waterverbruik begint met zuinig omgaan met kostbaar kraantjeswater. In de refter, toiletten, klassen, aan de waterfontein hangen (door de leerlingen zelf gemaakte) sensibilisatieboodschappen om waterverspilling tegen te gaan.

Bewijs: Foto of tonen tijdens plaatsbezoek.

EDUCATIE

29. Watervervuiling/drinkwaterproductie

De leerkrachten geven 1 les over watervervuiling en/of drinkwaterproductie in minimum 2 klassen.

Bewijs: het leerboek tonen of kopie van het lesmateriaal van de 2 klassen.

30. Water in de praktijk

De leerlingen leren concreet-aanschouwelijk over watervervuiling of de ecologische waarde van water door bijvoorbeeld:

- Een bezoek aan de waterzuiveringsinstallatie, drinkwaterproductiecentrum, ecologische waterbufferbekken, ...
- Inventariseren van waterdieren in een lokale poel of beek,
- Uitvoeren van een wateronderzoek in lokale beek of poel.

Bewijs: foto van de activiteit + verslagje in schoolnieuwsbrief/website.

31. Waterboekhouding

Een waterboekhouding is het verzamelen, verwerken, analyseren en rapporteren van gegevens over het watergebruik in de tijd. Daarbij worden de gegevens vergeleken met oude meterstanden. De taken van de waterboekhouding worden verdeeld onder de klassen. De leerlingen noteren minstens de meterstanden wekelijks of maandelijks door de leerlingen zelf. Ook berekeningen worden door leerlingen gemaakt en de evaluatie van de cijfers wordt besproken in de klas.

Bewijs: Tonen van de waterboekhouding met vermelding van welke taken de leerlingen uitgevoerd hebben.

ACTIES VAN DE SCHOOL OM DUURZAAM MET WATER OM TE GAAN.

32. Drinkwaterfonteintje

De school voorziet een drinkwaterfonteintje op een bereikbare plaats tijdens de speeltijd. In de eetzaal en leraarskamer staan waterkaraffen met kraantjes water. Opmerking: er kan een punt verdiend worden voor het plaatsen van nieuwe drinkwaterfonteintjes of voor het vervangen van een defect drinkwaterfonteintje.

Bewijs: Tonen.

33. De kleine toets

De school voorziet de toiletten van een grote en kleine toets of spaartoets, zo wordt er minder kostbaar water weggespoeld (of er werd baksteen/fles in de spoelbak gelegd).

Opmerking: er kan een punt verdiend worden voor het omschakelen van toiletten die nog niet voorzien waren van een kleine toets.

Bewijs: Tonen.

34. Regenwater

De school verzamelt regenwater in een ton of put en gebruikt het water om de planten water te geven en eventueel andere toepassingen.

Bewijs: tonen.

DUURZAAMHEID

Scholen die werken rond Fair Trade leren hun leerlingen de basisprincipes van eerlijk handel.

Het is meer dan enkel een bezoek aan een Wereldwinkel. Het is leren bewust nadenken over de keuze die we maken rond voeding, energie, kledij, ...

SENSIBILISATIE

35. Duurzame schoolmaterialen

De school kiest voor duurzame schoolmaterialen en maakt de leerlingen en de ouders daarvan bewust. Door:

- hergebruik van goederen, bijvoorbeeld uit de Kringwinkel aan te kopen.
- deelname aan de Actie Diamant, met deze actie wil men kinderen en hun ouders aanzetten om bewuster met hun materiaal om te gaan en schoolgerief langer te gebruiken. Het is belangrijk dat ook in september/oktober hierover gecommuniceerd wordt naar de ouders toe.
- uitwerken van een eigen actie waarbij de leerlingen actief met gewerkt wordt rond duurzame schoolmaterialen.

Bewijs: Kopie communicatiemateriaal naar de ouders.

36. Duurzame schoolmaterialen plus+

Om een punt te verdienen dient de school:

- Het gebruik van duurzame schoolmaterialen te stimuleren in de communicatie naar ouders en leerlingen (nieuwsbrief, website). De school zet minstens 1 duurzaam product in de kijker. Ideeën vind je op de website www.milieukoopwijzer.be. Kies voor 1ste of 2de keuze-product (met uitzondering van kopieerpapier, zie actiepunt 39).
- De school kiest ook minstens 1 product (kan hetzelfde product zijn als dat naar de ouders toe gepromoot wordt) uit dat ze zelf aankopen (schoolagenda's, balpennen, potloden, schoonmaakmiddelen, ...).

Bewijs: Kopie communicatiemateriaal naar de ouders + bewijs aankoop schoolmateriaal.

EDUCATIE

37. Duurzaamheid voor noord-zuid

De school geeft in minstens 2 klassen les over Noord-Zuid thema's die een link hebben met duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld:

- de effecten van de klimaatveranderingen in derdewereldlanden,

- de kledij die we hier in de winkel kopen maar gemaakt wordt in derde wereldlanden,
- kinderarbeid in cacaoplantages,
- het verhaal achter de GSM en tablet,
- of een bezoek brengen aan de wereldwinkel,
- enz.

Er bestaan ook kant-en-klare lespakketten en workshops surf naar:
<http://www.oxfamwereldwinkels.be>, <http://www.djapo.be/>,
<http://www.kleurbekennen.be>, en andere initiatieven.

Bewijs: Kopie van het lespakket of lesvoorbereiding.

38. Ecologische voetafdruk

Op school wordt rond de ecologische voetafdruk gewerkt in minstens 2 klassen. Dit kan bijvoorbeeld door de voetafdruk van de klas te berekenen (www.voetzoekers.be).

Er kan ook gewerkt worden met educatieve pakketten:

- "Voetzoekers Junior" van WWF en Ecolife voor leerlingen van 10 tot 14 jaar.
<http://voetzoekersjunior.wwf.be>
- "Wij hebben maar één planeet" voor Low Impact Kids.
www.weefgetouwenmeta.be/lowimpactkids

Bewijs: Foto van de activiteit of tonen berekening ecologische voetafdruk.

ACTIES DOOR SCHOOL ROND DUURZAAMHEID

39. Papier

De school kiest voor chloorvrij gebleekt papier dat 100% gerecycleerd is (selectie uit de lijst van eerste keuze kopieerpapier op www.milieukoopwijzer.be).

Bewijs: Tonen.

40. Duurzame catering / Eerlijke handel

De school selecteert minstens 2 fairtrade gelabelde en/of streekproducten (koekjes, fruitsap, suiker, koffie, fruit...) voor schoolgebruik. Deze producten worden steeds aangeboden voor de leerlingen en leerkrachten en op alle schoolactiviteiten.

Bewijs: Tonen (factuur).

41. Duurzame middagmaaltijden

De school serveert per trimester minstens éénmaal een vegetarische maaltijd en/of een maaltijd met biologische groenten. Dit kan in het kader van een Donderdag Veggiedag, Sobermaal, ... De school communiceert hierover naar de ouders en motiveert haar actie.

Bewijs: Kopie van het communicatiemateriaal (+ eventueel kopie factuur voor de aankoop van de biologische groenten).

42. Seizoensgebonden middagmaaltijden

De school serveert uitsluitend seizoensgebonden maaltijden. Bv.: in de refter komen enkel aardbeien op tafel tijdens de maanden mei en juni; in de winter worden geen boontjes geserveerd en de pompoensoep wordt enkel in de herfst en winter gegeten.

Bewijs: Minstens 10 weekmenu's tonen.

NATUUR

Een schoolplein met natuurlijke elementen zoals gras, moestuin en bomen worden door zowel de leerlingen, leerkrachten als door ouders als "beter" bevonden dan een kaal schoolplein. Groene schoolpleinen zijn leuker, avontuurlijke en gezelliger. Ook groen in de klas (evt. met luchtzuiverende planten) zorgt voor een positieve invloed op de leerlingen en leerkrachten.

Ook de provincie West-Vlaanderen moedigt scholen aan het schooldomein te vergroenen en in te zetten op meer biodiversiteit, leer- en speelnatuur. Daarvoor kunnen scholen rekenen op subsidies en intensieve ondersteuning van de MOS-begeleider.

Meer info op www.west-vlaanderen.be/NOS

EDUCATIE

43. Plantenhoekje

Per klas is er een plantenhoekje. Leerlingen zijn via een duidelijke taakverdeling verantwoordelijk voor het onderhouden ervan. De leerkrachten spenderen minstens 1 les aan de voordelen van (kamer)planten en hoe je deze het best kan verzorgen.

TIP: Houd luchtzuiverende planten, zoals Dracaena, Yucca, Beaucarnea, Philodendron, Rhapsis, Ficus, Sanseveria, Aspidistra, Chlorophytum in de klas.

Indien er geen mogelijkheid is om in de klas een plantenhoekje te voorzien. Kies dan een plaats op de speelplaats, inkomhal,... Betrek hierbij elke klas en zorg voor een duidelijke taakverdeling en toezicht op het onderhoud ervan.

Bewijs: Kopie lesmateriaal of lesvoorbereiding + hoekje(s) tonen bij plaatsbezoek.

44. Op bezoek in de natuur

Ten minste elke lagere schoolklas en ten minste 4 secundaire klassen gaan minstens 2 keer per schooljaar op leerwandeling in de natuur: in België: bos, vijver, landschap, strand, duinen, imker, rivier, zee, bij internationale reizen: woestijn, savanne, toendra, zee, ...

Bewijs: kopie van de uitnodiging/aankondiging van de activiteit of een foto.

45. Biodiversiteit op school

De school heeft het geluk om medebewoners te hebben: een vleermuis, huiszwaluw, gierzwaluw, koolmees, kippen, enz. Het oordeelkundig plaatsen van

nestkastjes (vleermuizen, huiszwaluw, gierzwaluw, koolmees, pimpelmees, huismus, ringmus, ...) kan hierbij helpen. Tenminste 1 klas bespreekt dit dier in de les.

Bewijs: Tonen lesmateriaal/nestkastjes.

46. Een insectenhotel

De leerlingen maken zelf een insectenhotel voor op school. Nadien wordt door minimum 1 klas het hotel bezocht om te leren over de mogelijke bezoekers: vlinders, solitaire bijen, lieveheersbeestjes, enz.

Bewijs: Tonen lesmateriaal + foto.

47. Vogelvoederplankje

Leerlingen knutselen zelf een vogelvoederplankje of maken vetbollen.
Opmerking: Enkel tijdens de koude wintermaanden zorgt de school voor vogelvoeder (geen brood dus!) op een voederplaats in de school.

TIP: Koppel het plaatsen van het vogelvoederplankje of het ophangen van de vetbollen aan het bezoek van een vogelkenner. (Ideaal in januari-februari, zie acties "Grote vogelweekend" van Natuurpunt).

Bewijs: Foto of kopie van het lesmateriaal.

48. Ecologisch moestuinieren

Minstens 2 klassen werken rond ecologisch moestuinieren. Op de speelplaats (of op een andere locatie) wordt een hoekje ontworpen waarin de leerlingen zelf aan de slag kunnen.

Bewijs: Kopie lesmateriaal + foto.

ANDERE EDO (EDUCATIE DUURZAME ONTWIKKELING)

49. Opleiding voor leerkrachten

Minstens 2 leerkrachten volgen gedurende het schooljaar een opleiding die past in het kader van EDO.

Tips: www.mosvlaanderen.be.

Bewijs: Aanwezigheidsattest.

50. Subsidies van Groene Ridder gaan naar het groene doel

De school investeert in een duurzame aankoop voor een bedrag dat minimum het ontvangen bedrag van de Groene Ridder van vorige schooljaar is.

Bewijs: Kopie aankoopfactuur.

51. MOS-trajecten

De school engageert zich voor het volgen van een MOS-traject. De school neemt hiervoor contact op met de MOS-verantwoordelijke. Het volgen van een MOS-traject verdient 2 punten.

Bewijs: Inschrijving.

Engagementen van het stadsbestuur

Het stadsbestuur geeft binnen de perken van het op het budget voorziene bedrag, een subsidie aan de deelnemende scholen die aan de opgenomen engagementen voldoen.

Deze subsidie bedraagt naargelang het ambitieniveau:

- 1) scholen met basis + 15 actiepunten: 0,5 euro per leerling,
- 2) + 16 actiepunten: 0,6 euro per leerling,
- 3) + 17 actiepunten: 0,7 euro per leerling,
- 4) + 18 actiepunten: 0,8 euro per leerling,
- 5) + 19 actiepunten: 0,9 euro per leerling,
- 6) + 20 actiepunten: 1 euro per leerling,
- 7) + 21 actiepunten: 1,1 euro per leerling,
- 8) + 22 actiepunten: 1,2 euro per leerling,
- 9) + 23 actiepunten: 1,3 euro per leerling,
- 10) + 24 actiepunten: 1,4 euro per leerling,
- 11) + 25 actiepunten: 1,5 euro per leerling,
- 12) + 26 actiepunten: 1,6 euro per leerling,
- 13) + 27 actiepunten: 1,7 euro per leerling,
- 14) + 28 actiepunten: 1,8 euro per leerling,
- 15) + 29 actiepunten: 1,9 euro per leerling,
- 16) + 30 actiepunten: 2 euro per leerling,
- 17) + 31 actiepunten: 2,1 euro per leerling,
- 18) + 32 actiepunten: 2,2 euro per leerling,
- 19) + 33 actiepunten: 2,3 euro per leerling,
- 20) + 34 actiepunten: 2,4 euro per leerling,
- 21) + 35 actiepunten: 2,5 euro per leerling,
- 22) + 36 actiepunten: 2,6 euro per leerling,
- 23) + 37 actiepunten: 2,7 euro per leerling,
- 24) + 38 actiepunten: 2,8 euro per leerling,
- 25) + 39 actiepunten: 2,9 euro per leerling,
- 26) + 40 actiepunten: 3 euro per leerling,
- 27) + 41 actiepunten: 3,1 euro per leerling,
- 28) + 42 actiepunten: 3,2 euro per leerling,
- 29) + 43 actiepunten: 3,3 euro per leerling,
- 30) + 44 actiepunten: 3,4 euro per leerling,
- 31) + 45 actiepunten: 3,5 euro per leerling,
- 32) + 46 actiepunten: 3,6 euro per leerling,
- 33) + 47 actiepunten: 3,7 euro per leerling,
- 34) + 48 actiepunten: 3,8 euro per leerling,
- 35) + 49 actiepunten: 3,9 euro per leerling,
- 36) + 50 actiepunten: 4 euro per leerling.

Procedure

Jaarlijks vraagt de directeur van de school de subsidie aan via de ondertekening van onderhavig convenant. Deze ondertekening die dient als inschrijving wordt vóór 30 september van het schooljaar waarvoor wordt ingetekend overgemaakt aan de stedelijke milieudienst (p/a Marktstraat 29, 8530 Harelbeke).

De milieudienst organiseert per deelnemende school minstens 1 controlebezoek (audit) per schooljaar (mei of juni). Indien gewenst kan voorafgaandelijk een informeel bezoek plaatsvinden ter ondersteuning.

Het resultaat van de audit wordt als finale evaluatie beschouwd, dewelke dan aan het College van Burgemeester en Schepenen wordt voorgelegd.

De audit is gebaseerd op de hiervoor aangehaalde bewijsdocumenten en kan dus bestaan uit bewijzen van de communicatie rond de genomen engagementen naar leerlingen en ouders, foto's (enkele foto's per actie volstaan), meegegeven documenten voor ouders/leerlingen of tonen van een leerlingenagenda, verslagen, nieuwsbrieven, schoolwebsite, persberichten, enz.

Ook tijdens het schooljaar kan een school een artikel, verslag of link naar een website doorsturen naar de milieudienst (milieu@harelbeke.be). De school voorziet voldoende documentatie opdat een goede evaluatie mogelijk is. Bij onvoldoende evaluatiestukken voor een bepaald actiepunt zal de school negatief beoordeeld worden op dat actiepunt.

Bij een positieve eindevaluatie door het schepencollege wordt de subsidie uitbetaald voor 30 september van het jaar volgend op dat van de ondertekening. Bij een negatieve evaluatie beoordeelt het College van Burgemeester en Schepenen de geleverde inspanningen en beslist of de subsidie al dan niet geheel of gedeeltelijk zal uitbetaald worden.

Wijzigingen

Elk schooljaar kan de inhoudelijke invulling van de actiepunten worden gewijzigd. Scholen tekenen in per schooljaar, en krijgen voor het begin van elk nieuw schooljaar het al dan niet inhoudelijk gewijzigde convenant toegestuurd.

Ondertekening

De deelnemende school: .....

Vertegenwoordigd door: .....

aantal leerlingen op 1 september: .....

naam MOS-verantwoordelijke: .....

e-mail MOS-verantwoordelijke: .....

tel.nr. MOS-verantwoordelijke: .....

tekent in op het Groene Ridderconvenant,

datum: ...../...../20....

Handtekening: .....

Voor het Stadsbestuur:

Carlo Daelman
Stadssecretaris

Alain Top
Burgemeester

Artikel 2

Dit reglement treedt in werking vanaf het schooljaar 2014-2015. Het zal worden bekend gemaakt overeenkomstig art. 186 van het gemeentedecreet.

Artikel 3

Jaarlijks wordt op het budget het nodige krediet voorzien.

Harelbeke op 19 september 2014.

Alain TOP
burgemeester

